

INZICHT

IN NATUUR

WINTER 2013

Fonds

In ossenbloedkleur geverfd oogt de spieker helemaal streekeigen.

Korenspieker, zeldzaam stukje cultureel erfgoed

Even buiten Winterswijk in de buurtschap Huppel staat een prachtige korenspieker. Een zeldzaam stukje erfgoed. 'Een pareltje in de Achterhoek', vinden Henk Graven en Eddy Kruisselbrink, bestuursleden van de G.A. van der Lugt Stichting, die oude graanopslag in bezit heeft.

Henk Graven en Eddy Kruisselbrink staan te kleumen bij de korenspieker. Het is koud en binnen brandt geen kachel. Er is wel een stookplaats en een kanjer van een schoorsteen, maar de vuurplaats wordt niet gebruikt. Stel je voor dat het gebouw in de brand zou vliegen. Dan maar een beetje kou lijden. Met trots laten de twee bestuursleden van de G.A. van der Lugt Stichting het rijksmonument zien. 'Geen spijker is eraan te pas gekomen', wijst Eddy Kruisselbrink, docent en oud-architect, met bewondering op de houten pen-gatverbindingen die de eiken balken op hun plaats houden. Oerdegelijk ambacht. Beneden

geven de witte ramen met daarin vierkante ruitjes (groter glas was er toen niet) aan, dat er onderin gewoond is. Op de zolder met strodokken onder de pannen kiert de wind door de planken van de kap. Niet toevallig, want zo kon het bij vochtig weer snel droog worden en bleef het graan mooi droog. Bovenin hangt ook een touw aan een reuzenkatrol om zakken graan naar boven te hijsen. Heel handig. Zo hebben ambachtslieden alles heel praktisch en degelijk in elkaar gezet. Erfgoed in optima forma.

Bewondering

Als hij midden in Amsterdam zou staan, zouden toeristen er in drommen met bewondering naar kijken. Zo'n graanopslag is nog eens wat anders dan een grachtenpand en zeker zo interessant. Overigens Amsterdam is ooit groot geworden door de handel in graan, waaraan de eigenaren van verschillende grachtenpanden hun rijkdom te danken hadden. Maar dat terzijde. De korenspieker in de buurtschap Huppel, vlakbij de Duitse grens is een van de twee vakwerk spiekers in

Nederland. De tweede – de Ravenhorst - staat toevallig ook in de gemeente Winterswijk. Keurig in vakken verdeeld rusten de muren op een geraamte van eiken balken. De spieker, een

Projecten van het Baron en Baronesse Van Hemert tot Dingshof - Coldewey Fonds

Nedersaksisch woord voor opslag (in het Duits is dat Speicher, in het Latijn spica wat aar betekent), was bedoeld om het graan te bewaren.

In de middeleeuwen

Al begin 1300 heeft er op deze plaats een graanopslag gestaan. Uit 1319 stamt een document waarin Arnoldus Warmelo meldt dat hij de spieker verkoopt aan het Stift (een soort klooster) in Vreden. Het is daarna verschillende keren herbouwd. Het huidige monument dateert uit 1720. In 1970 kwam de sterk vervallen spieker voor een bedrag van 16.096 gulden in handen van de Van der Lugt Stichting. Het gebouw met daarnaast een vlasoven is daarna volledig gerestaureerd (kosten ruim 22.000 gulden), maar geregeld onderhoud blijft nodig. Er trok vocht op langs de binnenmuren, doordat afstromend water van een naast- en hoger gelegen es werd opgezogen. Door te draineren is dat euvel verholpen, maar de muren binnen moesten wel opnieuw gestuukt worden. Er kwam ook een kap op de schoorsteen die ervoor zorgt dat er geen regenwater naar binnen slaat en er moest geschilderd worden. Mede dankzij een bijdrage uit het Baron en Baronesse van Hemert tot Dingshof – Coldewey Fonds van SBNL kon de Van der Lugt Stichting dat onderhoud laten verrichten.

Twee-eenheid

Hij staat vlak voor de deur van boerderij 't Kössink, ook een monument, maar dan in handen van Mooi Gelderland. Ze vormen een twee-eenheid. De boerderij is nog volop in bedrijf. Dat geldt niet voor de korenspieker. Daarin heeft de vereniging het Museum haar expositieruimte met een verzameling oude

Behalve als graanopslag deed de korenspieker dienst als kleine woning, daarvoor moesten er ramen in het gebouw.

vooral agrarische voorwerpen, maar ook een 'omafiets' en een groot weefgetouw. In een apart kamertje staan de attributen van een klompenmaker. Het museum is alleen op afspraak via het Museum te bezoeken.

Foto's: Daniël Hoitink Fotografie (www.hoitinkfotografie.nl) en Wikimedia Commons (CC).

Een pen-gatverbinding uit de tijd dat er nog geen spijkers en schroeven waren.

G.A. van der Lugt Stichting

De G.A. van der Lugt Stichting dankt haar naam aan schoolmeester Gerardus Albertus van der Lugt (1879 – 1966), die in het Achterhoekse Gelselaar en later als hoofd bij de ulo in Borculo voor de klas stond. Onder de schuilnaam Oet Gelster publiceerde hij verhalen in streektaal, waarmee hij de Achterhoek en haar bewoners tot leven bracht. Drie jaar voor zijn dood richtte hij samen met Menno Beelaerts van Blokland de G.A. van der Lugt Stichting op voor de bescherming van kleine natuur- en historische monumenten en voor het behoud van de streektaal. Na zijn dood liet hij het grootste deel van zijn bezittingen na aan de stichting die nu zijn naam draagt. Het doel was aanvankelijk om boeken uit te geven en te restaureren, maar geleidelijk is het accent gelegd op natuurbeheer en erfgoed. 'We zijn een kleine speler in het veld, met oog voor detail', stellen de bestuursleden Henk Graven en Eddy Kruisselbrink. De Stichting beschikt over veertien kleinschalige natuurterreintjes van in totaal 23 ha, de korenspieker en een schans, de Ruitenburgerschans in Woold bij Winterswijk. Binnenkort komen er via de landinrichting Winterswijk Oost nog twee terreinen bij aansluitend aan de bestaande terreinen het Oedingse beekdal en het Oossinkbos. Vrijwilligers en bestuursleden zorgen samen voor

het onderhoud. 'Gelukkig kunnen we voldoende vrijwilligers krijgen. Mensen die graag in de natuur de handen uit de mouwen steken', zegt secretaris/penningmeester Henk Graven.

Info: www.vanderlugtstichting.nl

